

PARASHAT HAUKAT (THE STATUTE OF)

BaMidbar (Numbers) 19:1-22:1 | Shoftim (Judges) 11:1-33 | Tehillah (Psalm) 95 | Yokhanan (John) 3:9-21; | Matti
(Matthew) 21:1-17.

TORAH | HAFTARAH | MIVOSUVA | BRIT HAADAMAH

TORAH

BaMidbar Chapter 19

1 And יהוה spoke unto Moshe and unto Aharon, saying, 2 "This is **the statute** of the Torah which יהוה has commanded, saying, 'Speak unto B'nei Yisra'el, that they bring you a red heifer, faultless, wherein is no blemish, and upon which never came a yoke. 3 And you shall give her unto El-Azar the kohen, and she shall be brought forth without the camp, and she shall be slain before his face. 4 And El-Azar the kohen shall take of her blood with his finger, and sprinkle of her blood toward the front of the Ohel Mo'ed seven times. 5 And the heifer shall be burnt in his sight; her skin, and her flesh, and her blood, with her dung, shall be burnt. 6 And the kohen shall take cedar-wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the heifer. 7 Then the kohen shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he may come into the camp, and the kohen shall be unclean until evening. 8 And he that burns her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until evening. 9 And a man that is clean shall gather up the ashes of the heifer, and

במדבר פרק יט

א וידבר יהוה אל משה ואֵל אֶהֱרֹן לֵאמֹר.
ב זאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה
אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֵל.
ג וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל
מַחֲוֹץ לַמַּחֲנֶה וְשַׁחַט אֹתָהּ לִפְנֵי.
ד וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל
נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים.
ה וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֵרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ
וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרִשָׁה יִשְׂרָף.
ו וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אַרְזוֹ וְאִזּוֹב וְשָׂנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ
אֶל תוֹךְ שְׂרֵפֶת הַפָּרָה.
ז וְכִבֵּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרַחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֵר יָבֹא
אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב.
ח וְהִשְׂרָף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרַחַץ בְּשָׂרוֹ
בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב.
ט וְאִסַּף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַת הַפָּרָה וְהֵנִיחַ מַחֲוֹץ
לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טְהוֹר וְהִיתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה חֲטָאת הוּא.
י וְכִבֵּס הָאִסַּף אֶת אֶפְרַת הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמֵא

lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the assembly of B'nei Yisra'el for a water of sprinkling; it is a purification from sin. 10 And he that gathers the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until evening; and it shall be unto B'nei Yisra'el, and unto the stranger that sojourns among them, for a statute forever. 11 He that touches the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days; 12 the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purifies not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean. 13 Whoever touches the dead, even the body of any man that is dead, and purifies not himself, he has defiled the Mishkan of יהוה, that soul shall be cut off from Yisra'el; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.'

14 'This is the instruction: when a man dies in a tent, every one that comes into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days. 15 And every open vessel, which has no covering close-bound upon it, is unclean. 16 And whoever in the open field touches one that is slain with a sword, or one that dies of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days. 17 And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel. 18 And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave. 19 And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day he shall purify him; and he shall wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at the evening. 20 But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the congregation, because he has defiled the Mikdash of יהוה; the water of sprinkling has not been dashed against him: he is unclean. 21 And it shall be a perpetual statute unto them; and he that sprinkles the water of sprinkling shall wash his clothes; and he that touches the water of sprinkling shall be unclean

עד הערב והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם.
יא הנגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים.
יב הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר.
יג כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן יהוה טמא ונכרתה הנפש ההוא מִיִּשְׂרָאֵל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו.
יד זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים.
טו וכל פלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא.
טז וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים.
יז ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי.
יח ולקח אֲזוּב וטבל במים איש טהור והזה על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם ועל הנגע בעצם או בחלל או במת או בקבר.
יט והזה הטהר על הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחתאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב.
כ ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש יהוה טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא.
כא והיתה להם לחקת עולם ומזה מי הנדה וכבס בגדיו והנגע במי הנדה יטמא עד הערב.
כב וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנגעת תטמא עד הערב.

until evening. 22 And whatever the unclean person touches shall be unclean; and the soul that touches him shall be unclean until evening'."

BaMidbar Chapter 20

1 And B'nei Yisra'el, even the whole assembly, came into the wilderness of Tzin in the first khodesh; and the people abode in Kadesh; and Miryam died there, and was buried there. 2 And there was no water for the assembly; and they assembled themselves together against Moshe and against Aharon. 3 And the people strove with Moshe, and spoke, saying, "Would that we had perished when our brethren perished before יהוה ! And 4 why have you brought the congregation of יהוה into this wilderness, to die there, we and our cattle? 5 And why have you made us to come up out of Mitzrayim, to bring us in unto this evil place? It is no place of seed, or of figs, or of vines, or of pomegranates; neither is there any water to drink." 6 And Moshe and Aharon went from the presence of the congregation unto the door of the Ohel Mo'ed, and fell upon their faces; and the K'vod יהוה appeared unto them.

7 And יהוה spoke unto Moshe, saying, 8 "Take the rod, and congregate the assembly, you, and Aharon your brother, and speak unto the rock before their eyes, that it give forth its water; and you shall bring forth to them water out of the rock; so you shall give the assembly and their cattle drink."

9 And Moshe took the rod from before יהוה , as He commanded him. 10 And Moshe and Aharon gathered the assembly together before the rock, and he said unto them, "Hear now, you rebels; are we to bring you forth water out of this rock?" 11 And Moshe lifted up his hand, and smote the rock with his rod, twice; and water came forth abundantly, and the assembly drank, and their cattle.

12 And יהוה said unto Moshe and Aharon, "Because you did not trust in Me, to set Me apart in the eyes of B'nei Yisra'el, therefore you shall not bring this congregation into the land which I have given them."

13 These are the waters of Meribah, where B'nei Yisra'el strove with יהוה , and He was consecrated in them.

במדבר פרק כ

א וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְּבַר צִן בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיָּשֻׁב הָעָם בְּקֹדֶשׁ וַתָּמַת שָׁם מֵרִים וַתִּקְבֹּר שָׁם.

ב וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּקְהְלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן.

ג וַיִּרְבּוּ הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלוֹ גִּוְעָנוּ בְּגֹוע אַחֲינוּ לִפְנֵי יְהוָה .

ד וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת קֶהֱל יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵירָנוּ.

ה וְלָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֶתְנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֹא מָקוֹם זֶרַע וַתֵּאָנֶה וַגִּפְזוֹ וְרִמּוֹן וּמַיִם אֵין לְשִׁתּוֹת.

ו וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקְּהָל אֶל פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְבוֹד יְהוָה אֲלֵיהֶם.

ז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר.

ח קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקְּהֵל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אַחֲיֶיךָ וּדְבַרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם.

ט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ.

י וַיִּקְהְלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקְּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמְרִים הַמֵּן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מַיִם.

יא וַיֵּרָם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתִּשְׁתַּף הָעֵדָה וּבְעִירָם.

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקְּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם.

יג הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדַּשׁ בָּם.

יד וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מְלֹאכִים מִקְדָּשׁ אֶל מְלֶךְ אֲדוֹם כֹּה אָמַר אַחֲיֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֹתָהּ יָדַעְתָּ אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצְּאֲתָנוּ.

טו וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרִימָה וַנִּשָּׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹאֲבֹתֵינוּ.

טז וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיִּשְׁמַע קִלְנוּ וַיִּשְׁלַח מְלֹאךְ

14 And Moshe sent messengers from Kadesh unto the king of Edom, "Thus said your brother Yisra'el, 'You know all the travail that has befallen us; 15 how our fathers went down into Mitzrayim, and we dwelt in Mitzrayim a long time; and Mitzrayim dealt ill with us, and our fathers; 16 and when we cried unto יהוה , He heard our voice, and sent a Malakh, and brought us forth out of Mitzrayim; and, behold, we are in Kadesh, a city in the uttermost of your border. 17 Let us pass, I pray, through your land; we will not pass through field or through vineyard, neither will we drink of the water of the wells; we will go along the highway of HaMelekh, we will not turn aside to the right hand nor to the left, until we have passed your border."

18 And Edom said unto him, "You shall not pass through me, lest I come out with the sword against you." 19 And B'nei Yisra'el said unto him, "We will go up by the highway; and if we drink of your water, I and my cattle, then will I give the price thereof; let me only pass through on my feet; there is no hurt." 20 And he said, "You shall not pass through." And Edom came out against him with much people, and with a strong hand. 21 Thus Edom refused to give Yisra'el passage through his border; therefore Yisra'el turned away from him. 22 And they journeyed from Kadesh; and B'nei Yisra'el, even the whole assembly, came unto Hor HaHar. 23 And יהוה spoke unto Moshe and Aharon in Hor HaHar, by the border of the land of Edom, saying, 24 "Aharon shall be gathered unto his people; for he shall not enter into the land which I have given unto B'nei Yisra'el, because you rebelled against My word at the waters of Meribah. 25 Take Aharon and El-Azar his son, and bring them up unto Hor HaHar. 26 And strip Aharon of his garments, and put them upon El-Azar his son; and Aharon shall be gathered unto his people, and shall die there." 27 And Moshe did as יהוה commanded; and they went up into Hor HaHar in the sight of all the assembly. 28 And Moshe stripped Aharon of his garments, and put them upon El-Azar his son; and Aharon died there in the top of the mount; and Moshe and El-Azar came down from the mount. 29 And when all the assembly saw that Aharon was dead, they wept for Aharon thirty days, even all the house of Yisra'el.

וַיֵּצְאוּנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְּקִדְשׁ עִיר קֶצֶה גְבוּלָה.
זוֹ נִעְבְּרָה נָא בְּאַרְצְךָ לֹא נֵעְבֵר בְּשָׂדֵה וּבְכַרְם וְלֹא נִשְׁתֶּה מִי בְּאֵר דְּרֹךְ הַמֶּלֶךְ גֵּלְךָ לֹא נִטֶה יָמִין וּשְׂמֹאל עַד אֲשֶׁר נֵעְבֵר גְּבוּלָה.
יח וַיֹּאמֶר אֵלָיו אָדָם לֹא תֵעָבֵר בִּי פֶן בַּחֲרָב אֲצֵא לְקִרְאתְךָ.
יט וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסְלָה נֵעֲלֶה וְאִם מִיָּמִיד נִשְׁתֶּה אָנִי וּמִקְנֵי וּנְתַתִּי מִכָּרֶם רַק אִין דָּבָר בְּרִגְלֵי אֲעֻבְרָה.
כ וַיֹּאמֶר לֹא תֵעָבֵר וַיֵּצֵא אָדָם לְקִרְאתוֹ בְּעַם כְּבֵד וּבִיד חֲזָקָה.
כא וַיִּמְאֵן אָדָם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ וַיִּט יִשְׂרָאֵל מֵעֲלָיו.
כב וַיִּסְעוּ מִקִּדְשׁ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה הַר הָהָר.
כג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּהַר הָהָר עַל גְּבוּל אֶרֶץ אֲדָמָה.
כד יֹאסֹף אֶהֱרֹן אֶל עַמּוּזוֹ כִּי לֹא יָבֹא אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מָרִיתֶם אֶת פִּי לְמִי מְרִיבָה.
כה קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנָיו וְהַעֵל אֹתָם הַר הָהָר.
כו וְהִפָּשַׁט אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבַּשְׁתֶּם אֶת אֶלְעָזָר בְּנָיו וְאֶהֱרֹן יֹאסֹף וּמַת שֵׁם.
כז וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעֲלוּ אֶל הַר הָהָר לְעֵינָיו כָּל הָעֵדָה.
כח וַיִּפָּשַׁט מֹשֶׁה אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׂ אֹתָם אֶת אֶלְעָזָר בְּנָיו וַיִּמַּת אֶהֱרֹן שֵׁם בְּרֹאשׁ הָהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר מִן הָהָר.
כט וַיֵּרְאוּ כָל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהֱרֹן וַיָּבֹכוּ אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל.

BaMidbar Chapter 21

1 And the Kena'ani, the king of Arad, who dwelt in the South, heard tell that Yisra'el came by the way of Atarim; and he fought against Yisra'el, and took some of them captive. 2 And Yisra'el vowed a vow unto יהוה , and said, "If You will indeed deliver this people into my hand, then I will utterly destroy their cities." 3 And יהוה hearkened to the voice of Yisra'el, and delivered up the Kena'ani; and they utterly destroyed them and their cities; and the name of the place was called Kharmah.

4 And they journeyed from Hor HaHar by the way to Yam Suf, to encompass the land of Edom; and the soul of the people became impatient in the way. 5 And the people spoke against Elohim, and against Moshe, "Why have you brought us up out of Mitzrayim to die in the wilderness? For there is no bread, and there is no water; and our soul loathes this worthless bread." 6 And יהוה sent fiery serpents among the people, and they bit the people; and many people of Yisra'el died. 7 And the people came to Moshe and said, "We have sinned, because we have spoken against יהוה , and against you; pray unto יהוה , that He takes away the serpents from us." And Moshe prayed for the people. 8 And יהוה said unto Moshe, "Make a fiery serpent, and set it upon a pole; and it shall come to pass, that every one that is bitten, when he sees it, shall live." 9 And Moshe made a serpent of brass, and set it upon the pole; and it came to pass, that if a serpent had bitten any man, when he looked unto the serpent of brass, he lived.

10 And B'nei Yisra'el journeyed, and pitched in Ovot. 11 And they journeyed from Ovot, and pitched at Iyeh-HaAvarim, in the wilderness which is in front of Mo'av, toward the sun-rising. 12 From there they journeyed, and pitched in the valley of Zared. 13 From there they journeyed, and pitched on the other side of the Arnon, which is in the wilderness, that comes out of the border of the Amori. For Arnon is the border of Mo'av, between Mo'av and the Amori; 14 therefore it is said in the Sefer of the Wars of יהוה , 'Vaheb in Sufah, and the valleys of Arnon, 15 and the slope of the valleys that incline toward the seat of Ar, and lean upon the border of Mo'av.' 16 And from there to Be'er;

במדבר פרק כא

א וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

ב וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם.

ג וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את הכנעני ויחרם אתהם ואת עריהם ויקרא שם המקום חרמה.

ד ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך.

ה וידבר העם באלהים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל.

ו וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל.

ז ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה ובך התפלל אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם.

ח ויאמר יהוה אל משה עשה לך שרף ושים אתו על גס והיה כל הנשוד וראה אתו וחי.

ט ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הגס והיה אם נשד הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי.

י ויסעו בני ישראל ויחנו באבת.

יא ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על פני מואב ממזרח השמש.

יב משם נסעו ויחנו בנחל זרד.

יג משם נסעו ויחנו מעבר ארנון אשר במדבר היצא מגבל האמרי כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמרי.

יד על כן יאמר בספר מלחמת יהוה את זה בסופה ואת הנחלים ארנון.

טו ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב.

טז ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר יהוה למשה אסף את העם ואתנה להם מים.

יז אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה.

יח באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחוקק במשענתם וממדבר מתנה.

יט וממתנה נחליאל ומנחליאל במות.

that is the well whereof יהוה said unto Moshe, "Gather the people together, and I will give them water."

17 Then sang Yisra'el this song, "Spring up, O well! Sing unto it! 18 The well, which the princes digged, which the nobles of the people delved, with the scepter, and with their staves." And from the wilderness to Matanah; 19 and from Matanah to Nahali'el; and from Nahali'el to Bamot; 20 and from Bamot to the valley that is in the field of Mo'av, by the top of Pisgah, which looks down upon the desert.

21 And Yisra'el sent messengers unto Sihon king of the Amori, saying, 22 "Let me pass through your land; we will not turn aside into field, or into vineyard; we will not drink of the water of the wells; we will go by the highway of HaMelekh, until we have passed your border." 23 And Sihon would not suffer Yisra'el to pass through his border; but Sihon gathered all his people together, and went out against Yisra'el into the wilderness, and came to Yatzah; and he fought against Yisra'el. 24 And Yisra'el smote him with the edge of the sword, and possessed his land from the Arnon unto the Yabok, even unto the children of Amon; for the border of the children of Amon was strong.

25 And Yisra'el took all these cities; and Yisra'el dwelt in all the cities of the Amori, in Kheshbon, and in all the towns thereof. 26 For Kheshbon was the city of Sihon the king of the Amori, who had fought against the former king of Mo'av, and taken all his land out of his hand, even unto the Arnon. 27 Therefore they that speak in mishlim say, "Come you to Kheshbon! Let the city of Sihon be built and established! 28 For a fire is gone out of Kheshbon, a flame from the city of Sihon; it has devoured Ar of Mo'av, Ba'alim of the high places of Arnon. 29 Woe to you, Mo'av! You are undone, O people of Kemosh; he has given his sons as fugitives, and his daughters into captivity, unto Sihon king of the Amori. 30 We have shot at them, Kheshbon is perished, even unto Divon, and we have laid waste even unto Nofakh, which reaches unto Medeva."

31 Thus Yisra'el dwelt in the land of the Amori. 32 And Moshe sent to spy out Yazir, and they took the towns thereof, and drove out the Amori that were there. 33 And they turned and went up by the way of Bashan; and Og the king of Bashan went out against them, he and all his people, to battle at Edrei. 34 And יהוה said

כ ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימן.

כא וישלח ישראל מלאכים אל סחון מלך האמרי לאמר.

כב אעברה בארץך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך המלך גלך עד אשר נעבר גבלך.

כג ולא נתן סחון את ישראל עבר בגבלו ויאסף סחון את כל עמו ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא יהצה וילחם בישראל.

כד ויכהו ישראל לפי חרב וירש את ארצו מארנון עד יבק עד בני עמון כי עז גבול בני עמון. כה ויקח ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמרי בחשבון ובכל בנתיה. כו כי חשבון עיר סחון מלך האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון. כז על כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סחון.

כח כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנון.

כט אוי לך מואב אבדת עם כמוש נתן בניו פליטם ובנתיו בשבית למלך אמרי סחון.

ל ונירם אבד חשבון עד דיבן ונשים עד נפח אשר עד מידבא.

לא וישב ישראל בארץ האמרי.

לב וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה וירש (ויורש) את האמרי אשר שם.

לג ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי.

לד ויאמר יהוה אל משה אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר עשית לסחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון.

לה ויכו אתו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי השאיר לו שריד ויירשו את ארצו.

unto Moshe, "Fear him not; for I have delivered him into your hand, and all his people, and his land; and you shall do to him as you did unto Sihon king of the Amori, who dwelt at Kheshbon." 35 So they smote him, and his sons, and all his people, until there was none left him remaining; and they possessed his land.

Bamidbar Chapter 22

1 And B'nei Yisra'el journeyed, and pitched in the plains of Mo'av beyond the Yarden at Yerekho.

במדבר פרק כב

א ויסעו בני ישראל ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו.

HAFTARAH

Shoftim Chapter 11

1 Now Yiftakh the Giladi was a mighty man of valor, and he was the son of a harlot; and Gilad begot Yiftakh. 2 And Gilad's wife bore him sons; and when his wife's sons grew up, they drove out Yiftakh, and said unto him, "You shall not inherit in our father's house; for you are the son of another woman." 3 Then Yiftakh fled from his brethren, and dwelt in the land of Tov; and there were gathered base fellows to Yiftakh, and they went out with him.

4 And it came to pass after a while, that the children of Amon made war against Yisra'el. 5 And it was so, that when the children of Amon made war against Yisra'el, the elders of Gilad went to fetch Yiftakh out of the land of Tov. 6 And they said unto Yiftakh, "Come and be our chief, that we may fight with the children of Amon." 7 And Yiftakh said unto the elders of Gilad, "Did you not hate me, and drive me out of my father's house? And why are you come unto me now when you are in distress?" 8 And the elders of Gilad said unto Yiftakh, "It is so, we have returned to you now, that you may go with us, and fight with the children of Amon, and you shall be our head over all the inhabitants of Gilad." 9 And Yiftakh said unto the elders of Gilad, "If you bring me back home to fight with the children of Amon, and יהוה delivers them before me, I will be your head." 10 And the elders of

שופטים פרק יא

א וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

ב וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם.

ג וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את הכנעני ויחרם אתהם ואת עריהם ויקרא שם המקום חרמה.

ד ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך.

ה וידבר העם באלהים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל.

ו וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל.

ז ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה ונדב התפלל אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם.

ח ויאמר יהוה אל משה עשה לך שרף ושים אתו על גס והיה כל הנשוד וראה אתו וחי.

ט ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הגס והיה אם נשד הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי.

י ויסעו בני ישראל ויחנו באבת.

Gilad said unto Yiftakh, "יהוה shall be witness between us; surely according to your word, so will we do." 11 Then Yiftakh went with the elders of Gilad, and the people made him head and chief over them; and Yiftakh spoke all his words before יהוה in Mitzpah. 12 And Yiftakh sent messengers unto the king of the children of Amon, saying, "What have you to do with me, that you are come unto me to fight against my land?" 13 And the king of the children of Amon answered unto the messengers of Yiftakh, "Because Yisra'el took away my land, when he came up out of Mitzrayim, from the Arnon even unto the Yabok, and unto the Yarden; now therefore restore those cities peaceably." 14 And Yiftakh sent messengers again unto the king of the children of Amon; 15 and he said unto him, "Thus says Yiftakh, 'Yisra'el took not away the land of Mo'av, nor the land of the children of Amon. 16 But when they came up from Mitzrayim, and Yisra'el walked through the wilderness unto Yam Suf, and came to Kadesh; 17 then Yisra'el sent messengers unto the king of Edom, saying, 'Let me, I pray, pass through your land;' but the king of Edom hearkened not. And in like manner he sent unto the king of Mo'av; but he would not; and Yisra'el abode in Kadesh. 18 Then he walked through the wilderness, and encompassed the land of Edom, and the land of Mo'av, and came by the east side of the land of Mo'av, and they pitched on the other side of the Arnon; but they came not within the border of Mo'av, for the Arnon was the border of Mo'av. 19 And Yisra'el sent messengers unto Sikhon king of the Amori, the king of Keshbon; and Yisra'el said unto him, 'Let us pass, we pray, through your land unto my place.' 20 But Sikhon trusted not Yisra'el to pass through his border; but Sikhon gathered all his people together, and pitched in Yatzah, and fought against Yisra'el. 21 And יהוה Elohei Yisra'el delivered Sikhon and all his people into the hand of Yisra'el, and they smote them; so Yisra'el possessed all the land of the Amori, the inhabitants of that country. 22 And they possessed all the border of the Amori, from the Arnon even unto the Yabok, and from the wilderness even unto the Yarden. 23 So now יהוה Elohei Yisra'el has dispossessed the Amori from before His people Yisra'el, and should you possess them? 24 Will you not possess that which Kemosh

יא ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על פני מואב ממזרח השמש. יב משם נסעו ויחנו בנחל זרד. יג משם נסעו ויחנו מעבר ארנון אשר במדבר היצא מגבל האמרי כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמרי. יד על כן יאמר בספר מלחמת יהוה את והב בסופה ואת הנחלים ארנון. טו ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב. טז ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר יהוה למשה אסף את העם ואתנה להם מים. יז אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה. יח באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם במחוקק במשענתם וממדבר מתנה. יט וממתנה נחליאל ומנחליאל במות. כ ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימו. כא וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי לאמר. כב אעברה בארץך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך המלך גלך עד אשר נעבר גבלך. כג ולא נתן סיחון את ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון את כל עמו ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא יהצה וילחם בישראל. כד ויבהו ישראל לפי חרב וירש את ארצו מארנון עד יבק עד בני עמון כי עז גבול בני עמון. כה ויקח ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמרי בחשבון ובכל בנתיה. כו כי חשבון עיר סיחון מלך האמרי הוא והוא גלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון. כז על כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון. כח כי איש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנון. כט אזי לך מואב אבדת עם כמוש נתן בניו פליטם ובנתיו בשבית למלך אמרי סיחון. ל ונירם אבד חשבון עד דיבן ונשים עד נפח אשר עד מידבא. לא וישב ישראל בארץ האמרי. לב וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה

your god gives you to possess? So whoever יהוה our Elohim has dispossessed from before us, them will we possess. 25 And now are you any thing better than Balak the son of Tzipor, king of Mo'av? Did he ever strive against Yisra'el, or did he ever fight against them? 26 While Yisra'el dwelt in Khashbon and its towns, and in Aro'er and its towns, and in all the cities that are along by the side of the Arnon, three hundred years; why did you not recover them within that time? 27 I therefore have not sinned against you, but you do me wrong to war against me; יהוה HaShofet be judge this day between B'nei Yisra'el and the children of Amon.'" 28 But the king of the children of Amon hearkened not unto the words of Yiftakh which he sent him.

29 Then the Ru'akh of יהוה came upon Yiftakh, and he passed over Gilad and Menasheh, and passed over Mitzpah of Gilad, and from Mitzpah of Gilad he passed over unto the children of Amon. 30 And Yiftakh vowed a vow unto יהוה , and said, "If You will indeed deliver the children of Amon into my hand, 31 then it shall be, that whatsoever comes forth of the doors of my house to meet me, when I return in shalom from the children of Amon, it shall be for יהוה , and I will offer it up for a burnt-offering."

32 So Yiftakh passed over unto the children of Amon to fight against them; and יהוה delivered them into his hand. 33 And he smote them from Aro'er until you come to Minit, even twenty cities, and unto Avel-Keramim, with a very great slaughter. So the children of Amon were subdued before B'nei Yisra'el.

תוועטזא

Tehillah (Psalm) 95

1 O come, let us sing unto יהוה ; let us shout for joy to the Rock of our Salvation. 2 Let us come before His presence with thanksgiving, let us shout for joy unto Him with songs. 3 For יהוה is El Gadol, and a great Melekh above all gods; 4 In whose hand are the depths of the earth; the heights of the mountains are His also. 5 The sea is His, and He made it; and His hands formed the dry land. 6 O come, let us bow down and

ויירש (ויזרש) את האמרי אשר שם.
לג ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן
לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי.
לד ויאמר יהוה אל משה אל תירא אתו כי בידך
נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו
כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר יושב
בחשבון.
לה ויכו אתו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי
השאיר לו שריד ויירשו את ארצו.

תהלים פרק צה

א לכו נרננה ליהוה; נריעה לצור ישענו.
ב נקדמה פניו בתודה; בזמרות נריע לו.
ג כי אל גדול יהוה; ומלך גדול על כל אלהים.
ד אשר בידו מחקרי ארץ; ותועפת הרים לו.
ה אשר לו הים והוא עשהו; ויבשת ידיו יצר.
ו באו נשתחוו ונכרעה; נברכה לפני יהוה עשנו.
ז כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו:

bend the knee; let us kneel before יהוה our Maker; 7 For He is our Elohim, and we are the people of His pasture, and the flock of His hand. Today, if you would but hearken to His voice! 8 "Harden not your heart, as at Merivah, as in the day of Masah in the wilderness; 9 When your fathers tried Me, proved Me, even though they saw My work. 10 For forty years was I wearied with that generation, and said, "It is a people that do err in their heart, and they have not known My ways; 11 Therefore, I swore in My wrath, that they should not enter into My rest."

היום אם בקלוי תשמעו.
ח אל תקשו לבבכם כמריבה; כיום מסה במדבר.
ט אשר נסוני אבותיכם: בחנוני גם ראו פעלי.
י ארבעים שנה אקוט בדור ואמר עם תעי לבב הם; והם לא ידעו דרכי.
יא אשר נשבטתי באפי; אם יבאון אל מנוחתי.

תהאמאחא זור

Yokhanan Chapter 3

9 Nak'dimon answered, saying to Him, "How can these things be?" 10 Yeshua answered, "You are a teacher of Yisra'el, and yet you do not understand these things? 11 Amein, amein, I say to you, we speak only what we know, and we testify only to what we have seen; and yet you do not accept our testimony. 12 If I have told you about earthly things and you do not trust, how then will you trust in me if I tell you about heavenly things? 13 No man has ascended to Heaven except Him who came down from Heaven, even Ben HaAdam who is in Heaven. 14 Just as Moshe lifted up the serpent in the wilderness, so Ben HaAdam is ready to be lifted up, 15 so that every man who trusts in Him should not perish, but have Khayei Olam. 16 For Elohim so loved the world that He gave His Ben Yakhid, so that whoever firmly trusts in Him should not perish, but have Khayei Olam. 17 For Elohim did not send His Son into the world to condemn the world, but that the world should live because of Him. 18 He who firmly trusts in Him will not be condemned; and he who does not firmly trust has already been condemned for not trusting in the Name of Ben HaElohim HaYakhid. 19 And this is the judgment: that light has come into the world, and yet men have loved darkness more than light, because their works were evil. 20 For everyone who does abominable things hates the light, and he does not come to the light, because his works cannot be covered. 21 But he who does HaEmet comes to the

יוחנן פרק ג

ט ענה נקדימון ואמר לו: איך יכולים אלה להיות?
י ענה ישוע ואמר לו: אתה מורה ישראל ואת אלה אינך יודע?
יא אמן אמן אומר אני לה, את אשר אנו יודעים אנו מדברים, ואת אשר ראינו מעידי אנו, ואת עדותנו אינכם מקבלים.
יב אם מעניני הארץ אמרתי לכם ואינכם מאמינים, איך תאמינו אם אמר לכם מעניני השמים?
יג ולא עלה איש לשמים אלא אשר ירד מן השמים, בן האדם אשר הוא בשמים.
יד וכמו שהרים משה את הנחש במדבר, כך עתיד להיות מורם בן האדם,
טו כדי שכל אדם המאמין בו לא יאבד אלא יהיו לו חיי עולם;
טז כי פה אהב האלהים את העולם; עד כי יתן את בנו יחידו כדי שכל מי שמאמין בו לא יאבד אלא יהיו לו חיי עולם;
יז כי לא שלח האלהים את בנו לעולם כדי לדון את העולם, אלא כדי שיחיה העולם על ידו.
יח מי שמאמין בו אינו נדון; ומי שאינו מאמין כבר נדון, כי לא האמין בשם בן האלהים היחיד.
יט וזהו הדין, שהאור בא לעולם ויבני האדם אהבו את החשך יותר מן האור, כי מעשיהם היו רעים;
כ כי כל העושה תועבות שונא את האור ואינו

light, so that his works may be known, that they are done through Elohim.”

בָּא אֶל הָאֹר כְּדִי שְׁלֵא יוֹכַחוּ מַעֲשָׂיו.
כֵּא אֲבָל עוֹשֵׂה הָאֲמַת בָּא אֶל הָאֹר לְמַעַן יוֹדְעוּ
מַעֲשָׂיו כִּי בְּאֱלֹהִים הֵם נַעֲשִׂים.

Matti Chapter 21

1 When He came near to Yerushalayim, He came to Beit Pageh on the side of Har HaZetim. Yeshua then sent two of His Talmidim, 2 and He said to them, “Go to that village which is in front of you, and straightway you will find a donkey which is tied up, and a colt with her; untie them and bring them to me. 3 And if any man should say anything to you, tell him that Adoneinu needs them, and He will immediately send them here.” 4 All this happened so that what was said by the Navi might be fulfilled, who said, 5 “Tell Bat-Tzion, ‘Behold your king is coming to you, meek, and riding upon a donkey, and upon a colt, the foal of a donkey.’” 6 And the Talmidim went and did as Yeshua had commanded them. 7 And they brought the donkey and the colt, and they put their garments on the colt, and Yeshua rode on it. 8 And a great many people spread their garments on the road; and others cut down branches from the trees and spread them on the road. 9 And the people who were going before Him and coming after Him, were shouting and saying, “Hoshah Nah L'Ben David; Barukh HaBa B'Shem יהוה ; Hoshah Nah Bamromim.” 10 When He entered Yerushalayim, the whole city was stirred up, and they were saying, “Who is this man?” 11 And the people were saying, “This is the Navi, Yeshua, from Natzrat in the Galil.”

12 And Yeshua entered into the Heikhal of Elohim, and put out all who were buying and selling in the Heikhal, and He overturned the trays of the money-changers and the stands of those who sold doves. 13 And He said to them, “It is written, ‘My house shall be called a house of prayer;’ but you have made it a bandits' cave.” 14 And in the Heikhal they brought to Him the blind and the lame, and He healed them. 15 But when the chief Kohanim and the P'rushim saw the wonders that He did, and the children who were crying aloud in the temple, and saying, “Hoshah Nah to Ben David,” they were displeased. 16 And they said to Him, “Do you hear what they are saying?” Yeshua said to

מתי פרק כא

א וְכַאֲשֶׁר קָרְבוּ לְיִרוּשָׁלַיִם וּבָאוּ אֶל בֵּית פַּגִּי, עַל
יַד הַר הַזֵּיתִים, שְׁלַח יֵשׁוּעַ שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו,
ב וְאָמַר לָהֶם: לָכוּ לְכַפֵּר הַזֶּה שְׂמֹמֶלֶכְךָ, וּמִיָּד
תִּמְצְאוּ אֶתֹן קְשׁוּרָה וְעִיר אֶתָּה. הַתִּירוּ וְהִבִּיאוּ
אֵלַי.

ג וְאִם אִישׁ אֵישׁ יֹאמֶר לָכֶם דָּבָר, אָמְרוּ לוֹ שֶׁהֵם
דְּרוֹשִׁים לְאֲדוֹנֵינוּ; וּמִיָּד יִשְׁלַח אוֹתָם לְכָאן.

ד וְכֹל זֶה שָׁהִיָּה, לְמַלְא מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּיַד הַנְּבִיא
לְאֹמֵר:

ה אָמְרוּ לְבַת צִיּוֹן: הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבוֹא לָךְ, עָנּוּ
וְרוֹכֵב עַל חֲמֹר וְעַל עִיר בֶּן אֶתֹן.

ו וְהִלְכוּ הַתַּלְמִידִים וַעֲשׂוּ כְּפִי שִׁצְוָה אוֹתָם יֵשׁוּעַ;
ז וְהִבִּיאוּ אֶת הָאֶתֹן וְאֶת הָעִיר, וְשָׂמוּ עַל הָעִיר
אֶת בְּגָדֵיהֶם, וַיֵּשׁוּעַ רָכַב עָלָיו.

ח וְרַב הַהֶמְזוּנִים פָּרְשׂוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם עַל הַדֶּרֶךְ,
וְאַחֲרֵים כָּרְתוּ עֲנָפִים מִן הָעֵצִים וְהִטִּילוּם עַל
הַדֶּרֶךְ.

ט וְהַהֶמְזוּנִים אֲשֶׁר הִלְכוּ לִפְנָיו וּבָאוּ אַחֲרָיו, צָעֲקוּ
וְאָמְרוּ: הוֹשַׁע נָא לְבֶן דָּוִד! בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם
יהוה! הוֹשַׁע נָא בְּמִרְוּמִים! י וְכַאֲשֶׁר נִכְנַס
לְיִרוּשָׁלַיִם, רָגְשָׁה כָּל הָעִיר; וְאָמְרוּ: מִיֵּהוּ זֶה?
יא וְהַהֶמְזוּנִים אָמְרוּ: זֶהוּ יֵשׁוּעַ הַנְּבִיא מִנְצֶרֶת
שְׁבַגְלִיל.

יב וְנִכְנַס יֵשׁוּעַ לְהִיכַל הָאֱלֹהִים וַגִּרֵּשׁ אֶת כָּל
הַקּוֹנִיִּים וְהַמּוֹכְרִים בַּהִיכָל, וְהִפִּיד אֶת שִׁלְחָנוֹת
הַחֲלָפְנִים וְאֶת כִּסְאוֹת מוֹכְרֵי הַיּוֹנִים,

יג וְאָמַר לָהֶם: כָּתוּב, בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא, אֲדָ
אֲתֶם עֹשִׂיתֶם אוֹתוֹ מְעַרְת לְסֻטִּים.

יד וְהִבִּיאוּ אֵלָיו בַּהִיכָל עוֹרִים וּפְסָחִים, וְהוּא
רָפָא אוֹתָם.

טו כְּשֶׁרָאוּ רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוֹשִׁים אֶת
הַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאֶת הַיְלָדִים הַצּוֹעֲקִים
בַּהִיכָל וְאֹמְרִים, הוֹשַׁע נָא לְבֶן דָּוִד, תִּרְרָה לָהֶם,

טז וְאָמְרוּ לוֹ: אֶתָּה שׁוֹמֵעַ מַה אוֹמְרִים אֵלֶיךָ?
אָמַר לָהֶם יֵשׁוּעַ: כֵּן, הָאֵם מֵעוֹלָם לֹא קָרְאתֶם
שְׁמִי עוֹלָלִים וְיוֹנָקִים יִסְדַּתְ עוֹז?

them, “Yes; have you never read, ‘From the mouth of **זו ועזב אותם ויצא אל מחוץ לעיר, לבית עניה,** little children and of infants you made praise?’” **ולו שם.**

17 And He left them, and went outside of the city to Beit Anya, and He lodged there.
